advokatnævnet

DATO: 31.05.2024 **Sagsnr.2023-4084**

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over [indklagede], [by].

Klagens tema:

[Klager] har klaget over, at [indklagede], der repræsenterede selskabet i en retssag, har tilsidesat god advokatskik ved at yde mangelfuld bistand, herunder ved ikke at undersøge relevant praksis, ved ikke at informere om den økonomiske risiko forbundet med at føre retssag, ved ikke at rådgive om begrænsning af omkostninger til modparten og ved ikke at orientere om, at retshjælpsforsikringens dækningsmaksimum var nået.

[Klager] har endvidere klaget over [indklagedes] salær på 195.000 kr. ekskl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 31. december 2023.

Delafgørelse:

Fristen for at indgive klager over advokaters adfærd findes i retsplejelovens § 147 b, stk. 2, samt i § 18 i bekendtgørelse nr. 548 af 28. april 2020 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v. Det fremgår heraf, at klager over en advokats adfærd skal indgives inden 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, klagen vedrører. Advokatnævnet kan

behandle en klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Advokatnævnet finder, at den del af adfærdsklagen, der vedrører, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at undersøge relevant praksis, er indgivet for sent. Nævnet har herved lagt vægt på, at [klager] den 18. november 2022 blev orienteret om to muligt relevante domme, og at selskabet dermed ved denne orientering blev bekendt med, at [indklagede] ikke havde inddraget de pågældende domme under retssagen.

Advokatnævnet finder endvidere, at den del af adfærdsklagen, der vedrører, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at rådgive om begrænsning af omkostninger til modparten, er indgivet for sent. Nævnet har herved lagt vægt på, at [klager] i hvert fald senest ved [retten A's] dom af […], hvor selskabet blev pålagt at betale procesrenter, blev bekendt med, hvilken betydning rentepåstanden havde for det samlede skyldige beløb.

For så vidt angår den del af adfærdsklagen, der vedrører, at [indklagede] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at orientere om, at retshjælpsforsikringens dækningsmaksimum var nået, finder Advokatnævnet, at denne også er indgivet for sent. Nævnet har herved lagt vægt på, at [klager] ved e-mail af 22. november 2022 blev orienteret om, at der ville være en væsentlig egenbetaling, idet forsikringens dækningsmaksimum næsten var nået på grund af tilkendte sagsomkostninger til modparten. [Klager] blev dermed senest den 22. november 2022 bekendt med den påklagede adfærd.

Endelig finder Advokatnævnet, at der, henset til at [klager] ved e-mail af 22. november 2022 blev oplyst om, at der ville være en væsentlig egenbetaling forbundet med retssagen, også herved blev bekendt med, at [indklagede] efter [klagers] opfattelse ikke havde vejledt tilstrækkeligt om den økonomiske risiko forbundet med at føre retssag, hvorfor klagen over denne del af adfærden ligeledes er indgivet for sent.

[Klager] har ikke anført en begrundelse for fristoverskridelsen.

Sagsfremstilling:

Henset til ovenstående delafgørelse er sagsfremstillingen afgrænset til at vedrøre salærklagen.

I januar 2014 indledte [klager] og deres datterselskab et samarbejde med [kommune] om udvikling af et online bookingsystem til brug for […]. Samarbejdet var ikke reguleret af en skriftlig aftale, men det fremgår af [retten A's] dom af […], at [klager] og [kommune] var enige om, at et tilbud fremsat af [klager] den 20. januar 2014 samt et oplæg til en hensigtserklæring fra 2015 nogenlunde fastsatte rammerne for samarbejdet.

På et møde i kommunens [udvalg] den 6. december 2018 blev det besluttet at skifte bookingsystem. På den baggrund opsagde [kommune] samarbejdet med [klager] ved e-mail af 19. december 2018 og meddelte, at kommunen regnede med at skifte system den 1. april 2019.

[Klager] var af den opfattelse, at opsigelsen af samarbejdet var uberettiget, hvorfor selskabet så sig berettiget til erstatning.

I maj 2020 tog [klager] kontakt til [indklagede], som påtog sig at bistå selskabet.

[Indklagede] tog herefter kontakt til [forsikring], som ved e-mail af 21. august 2020 gav tilsagn om retshjælpsdækning til sagen for [klager]. I e-mailen orienterede [forsikring] om et dækningsmaksimum på 200.000 kr. og en selvrisiko på 5.000 kr. Det blev herudover oplyst, at advokatsalæret ville blive beregnet i overensstemmelse med de vejledende salærtakster fastsat af landsretspræsidenterne. Forsikringsbetingelserne var vedlagt e-mailen, og der blev i e-mailen særligt henvist til afsnit 7409.50, hvoraf følgende fremgik:

"*Salæret beregnes i overensstemmelse med de for sagstypen relevante vejledende salærtakster fastsat af landsretspræsidenterne. På tilsvarende måde beregnes*

salær, der er omfattet af forsikringsdækningen, men som overstiger forsikringens dækningsmaksimum."

Den 24. august 2020 videresendte [indklagede] e-mailen og de vedlagte forsikringsbetingelser fra [forsikring] til [klager].

I perioden fra maj 2020 til februar 2021 pågik forligsforhandlinger med [kommune]. Parterne nåede ikke til en forligsmæssig løsning. Ifølge [indklagedes] oplysninger accepterede [forsikring] på baggrund af en henvendelse fra [klager] at medtage denne del af bistanden under retshjælpsforsikringen, hvorfor der ikke blev afregnet særskilt for bistanden forbundet hermed.

Ved e-mail af 11. februar 2021 fremsendte [indklagede] udkast til stævning og udbad sig i den forbindelse [klagers] bemærkninger hertil. [Indklagede] indgav herefter stævning mod [kommune] den […] ved [retten A]. [Klager] havde nedlagt påstand om betaling af 2.542.901 kr. med tillæg af procesrente.

Ifølge [indklagedes] oplysninger indgav [kommune] ligeledes stævning mod [klager] og dets datterselskabet den […] ved [Retten B]. Kommunen havde nedlagt påstand om betaling af 408.954 kr. med tillæg af procesrente.

[Kommune] foreslog ved meddelelse af 20. januar 2022 til [Retten A], at sagerne blev kumuleret. I den efterfølgende periode pågik forberedelsen af den kumulerede sag.

[Retten A] afsagde herefter dom den […]. [Kommune] blev ved dommen frifundet for kravene fremsat af [klager] og fik i øvrigt medhold i sin påstand, hvorved [klager] og datterselskabet blev pålagt at betale kommunen 408.954 kr. med tillæg af procesrente. Herudover blev [klager] og datterselskabet pålagt at betale sagsomkostninger med 190.120 kr. til kommunen, hvoraf 180.000 kr. udgjorde advokatsalær.

Ved brev af 22. november 2022 påmindede [indklagede] [forsikring] om udbetaling af sagsomkostningerne tilkendt [kommune] på 190.120 kr. Herudover indstillede han, at [forsikring] godkendte et salær på 217.100 kr. ekskl. moms på baggrund af en redegørelse for det udførte arbejde i sagen.

Ved e-mail af 27. december 2022 meddelte [forsikring], at salærkravet ikke kunne accepteres. Med henvisning til salærintervallet i det af landsretspræsidenterne fastsatte notat herom og til [retten A's] omkostningsafgørelse, herunder sagens værdi, forløb og udfald, meddelte [forsikring], at de kunne tilbyde [indklagede] et salær på 195.000 kr. ekskl. moms.

Sammenlagt med de pålagte sagsomkostninger, hvoraf [forsikring] ikke ville afholde den ene halvdel, der vedrørte datterselskabet, havde [forsikring] opgjort [klagers] omkostninger til i alt 290.060 kr. [Forsikring] kunne med henvisning til forsikringens dækningsmaksimum alene udbetale 195.000 kr.

Ved [indklagedes] faktura af 3. januar 2023 fremgik det, at salæret var fastsat til 195.000 kr. ekskl. moms, og at der herudover var betalt retsafgift på i alt 75.340 kr.

[Klager] betalte fakturaen den 20. januar 2023. Herefter gjorde selskabet ved brev af 23. januar 2023 en række kritikpunkter gældende og orienterede om, at fakturaen var betalt under protest. I brevet henviste [klager] bl.a. til specifikke salærintervaller angivet i landsretspræsidenternes notat om sagsomkostninger i civile sager. Afslutningsvis skrev [klager], at det måtte være op til [indklagede] at beslutte, om han kunne se en rimelighed i en form for kulance.

Ved brev af 13. april 2023 meddelte [indklagede], at han var indstillet på at nedsætte sit salær med 40.000 kr. ekskl. moms alene for at undgå at skulle bruge tid på en sag ved Advokatnævnet.

[Klager] foreslog en kreditering på 70.000 kr. ved e-mail af 11. juli 2023, hvilket [indklagede] afslog ved e-mail af 13. juli 2023.

Der er fremlagt time-/sagsregnskab i sagen, hvoraf det fremgår, at der er medgået 85 timer og 17 minutter på sagen.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Salærklagen

[Klager] har påstået, at [indklagedes] salær skal bortfalde og har til støtte herfor gjort gældende, at det var aftalt, at samtlige omkostningerne skulle holdes inden for forsikringssummen dog med oplysning om, at der eventuelt kunne komme en mindre egenbetaling. Egenbetalingen blev væsentligt højere end aftalt uden orientering herom før tidspunktet for fakturering, idet beløbet blev 18-doblet.

Indklagede:

Salærklagen

[Indklagede] har påstået, at salæret skal godkendes og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at påstanden i sagen blev nedlagt på baggrund af ønske og opgørelser fra [klager]. De enkelte delkrav og grundlag herfor blev flere gange undervejs i sagen drøftet med [klager]. Det blev besluttet af nedsætte den oprindelige påstand på 3.126.486 kr. til 2.542.901 kr., da [klager] efter dialog med [indklagede] måtte erkende, at et delkrav ikke kunne dokumenteres i tilstrækkelig grad. Der var dialog om, at det kunne have en omkostningsmæssig betydning, hvis der blev nedlagt en højere påstand, end der med rimelighed kunne begrundes og dokumenteres. Frafald af nogle af delkravene med henblik på tilskæring af sagen og netop med opmærksomhed på sagsomkostninger blev tillige drøftet.

[Indklagede] har endvidere anført, at [klager] gennem hele processen har været bekendt med, at advokatsalær og fastsættelsen af sagsomkostninger som udgangspunkt ville ske i henhold til landsretspræsidenternes vejledende salærtakser som udtrykkeligt oplyst og bekræftet ved retshjælpsforsikringsselskabets e-mail af 21. august 2020. E-mailen, hvor vilkårene for afregning fremgik, blev videresendt til [klager] den 24. august 2020 og herefter uddybet og forklaret telefonisk den 28. august 2020. Dermed blev [klager] oplyst om, hvorledes salæret ville blive opgjort, samt om at der gjaldt et dækningsmaksimum. Det er i den sammenhæng uden betydning, at der ikke er

oplyst en timetakst, da en retshjælpssag netop ikke afregnes på baggrund af tidsforbrug.

[Klagers] henvisning til salærintervaller i brev af 23. januar 2023 bekræfter, at selskabet var bekendt med landsretspræsidenternes notat om vejledende salærtakster.

[Indklagede] har endvidere anført, at han ikke har været bekendt med, at [klager] havde et budget for retssagen, og at det ikke er korrekt, at han har oplyst selskabet om, at der alene kunne komme en mindre egenbetaling.

Der er i alt anvendt 83 ½ time på sagen, jf. det fremlagte time-/sagsregnskab, og salæret er derfor ikke urimeligt. Det påhviler [klager] at godtgøre, at salæret er urimeligt, og denne bevisbyrde er ikke løftet.

Det skal tages i betragtning, at [indklagedes] salær tillige omfattede bestræbelser på at opnå en forligsmæssig løsning forud for, at [kommune] og [klager] begge indleverede stævning i sagen, hvilket udgjorde 25 ½ times arbejde. Hvis der i en sag har været gennemført syn og skøn, sker der typisk en forhøjelse af de takstmæssige salærer med 50 %, hvilket bør tages i betragtning ved vurderingen af salæret.

Forsikringsselskabet godkendte et salær på 195.000 kr. ekskl. moms, hvilket er på niveau med det beløb, [kommune] blev tilkendt i sagsomkostninger til dækning af advokatbistand.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Salærklagen

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Når der er opnået retshjælpsdækning til en tvist, og advokaten har påtaget sig opdraget på dette grundlag, er advokaten bundet af policens vilkår for opkrævning og fastsættelse af salær i forhold til forsikringsselskabet.

Endvidere er advokaten, når denne påtager sig sagen, forpligtet til at orientere sin klient om principperne for fastsættelsen af salæret og om de mulige konsekvenser for klienten, såfremt advokatens salær skal udredes foreløbigt eller endeligt af det offentlige eller af et forsikringsselskab.

En advokat er dog ikke afskåret fra at opkræve salær hos klienten, når der er vished for, at dækningsmaksimum er overskredet i sagen.

Advokatnævnet lægger til grund, at [klager] blev oplyst om, at der var et dækningsmaksimum på 200.000 kr., og at der ville blive opkrævet en selvrisiko på 5.000 kr., hvorefter den maksimale dækning ville være på 195.000 kr., som det fremgik af den videresendte e-mail fra [forsikring] af 21. august 2020.

Endvidere lægger nævnet til grund, at omkostningerne i sagen udgjorde i alt 365.400 kr., herunder 75.340 kr. til retsafgift, 95.060 kr. i sagsomkostninger til modparten og 195.000 kr. ekskl. moms i salær til [indklagede].

Som sagen er oplyst, finder Advokatnævnet det imidlertid ikke godtgjort, at [indklagede] i forbindelse med påtagelsen af sagen, der var omfattet af retshjælpsdækningen, orienterede [klager] nærmere om principperne for

fastsættelsen af salæret og de mulige konsekvenser, herunder en eventuel egenbetaling. Advokatnævnet finder herefter, at [klager] dermed har haft en berettiget forventning om, at [indklagedes] bistand med retssagen ikke ville være forbundet med egenbetaling ud over en selvrisiko på 5.000 kr.

Forsikringsselskabet har af retshjælpsdækningen udbetalt 195.000 kr. ekskl. moms. På den anførte baggrund finder Advokatnævnet, at [indklagede] alene var berettiget til direkte hos [klager] at opkræve et beløb på 24.600 kr. ekskl. moms svarende til, hvad der kunne rummes i retshjælpsdækningens maksimum, efter at retsafgift på 75.340 kr. og sagsomkostninger til modparten på 95.060 kr. var fratrukket. Det opkrævede salær på 195.000 kr. ekskl. moms kan herefter ikke anses for rimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, og Advokatnævnet nedsætter derfor i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1, det samlede salær til 24.600 kr. ekskl. moms.

Advokatnævnet pålægger [indklagede] at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til [klager] inden 4 uger. Ud over salæret skal [indklagede] betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente; det vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 8 %. Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor [indklagede] modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor [indklagede] betaler beløbet tilbage.

Herefter bestemmes:

Adfærdsklagen afvises.

[Indklagede]s salær på 195.000 kr. ekskl. moms nedsættes til 24.600 ekskl. moms.

På nævnets vegne

Ole Hasselgaard